

i de anvendte metoder (Sverige). Overfor disse undersøgelser står fem velgennemførte epidemiologiske undersøgelser gennemført i tre lande, hvor forskerne har anvendt forskellige metoder. Disse undersøgelser fandt samstemmigt, at man med rimelig grad af sikkerhed kan udelukke en sammenhæng mellem brug af mobiltelefoner og kræft« (citater slut) (SSI rapport 2002, nummer 16).

De undersøgelser, der har belyst, om der sker tab af hørelsen eller påvirkning af evnen til at høre, har ikke vist disse effekter. Det er endnu ikke undersøgt, hvorvidt brugen af mobiltelefoner kan fremkalde andre sygdomme som hovedpine, migræne, hukommelsesbesvær eller mere sjældne sygdomme som f.eks. Parkinson's sygdom, Alzheimer's sygdom og andre demensstilstande. Der er desuden endnu ikke offentliggjort undersøgelser af børns sygdomsrisiko.

Der er nogle undersøgelser, der har vist, at bl.a. koncentrationsevnen kan påvirkes både i positiv og negativ retning af brug af mobiltelefon. Det er endnu ikke fuldt afklaret, hvorfor dette sker, men det skyldes sandsynligvis temperaturstigningen i hjernen.

Der er siden februar 2001 fremkommet en række undersøgelser af forskellige effekter ved eksponering for radiofrekvente elektromagnetiske felter. I besvarelsen af Folketingsspørgsmål nummer 356 er der redegjort for en nylig hollandsk undersøgelse. Her anførtes bl.a. følgende: Sundhedsstyrelsen vurderer, at der er tale om en enkeltstående undersøgelse, der muligvis kan svare til en maksimal udsættelse i det virkelige liv for den nye type mobilantener, de såkaldte UMTS antenner. Undersøgelsen fandt, at der blandt deltagerne efter eksponering var rapportering af en reduktion i det generelle velbefindende samt påvirkning af en række funktioner som reaktionstid, visuel opmærksomhed og evnen til at selektere information. Ved den anvendte eksponering vurderer forskerne, at der ikke kan være tale om effekter som følge af temperaturforøgelse i hovedet.

Der er efter Sundhedsstyrelsens opfattelse en række forbehold for, hvilke konklusioner der kan drages af undersøgelsen. Herunder kan de undersøgte personer ikke siges at være repræsentative for befolkningen, og betydningen af effekterne for sundheden i bred forstand kan ikke afgøres på det foreliggende grundlag. Sundhedsstyrelsen vurderer ikke, at denne enkeltstående undersøgelse kan give grundlag for ændrede grænseværdier i forhold til de grænse-

værdier for eksponering, som er fastlagt af den internationale kommission, der giver retningslinier for eksponering (International Commission on Non-Ionizing Radiation Protection; ICNIRP).

Derudover kan det oplyses, at der er offentliggjort undersøgelser af nogle effekter på celler og på forsøgsdyr. Visse af disse undersøgelser kan påvise en biologisk effekt, og andre har ikke kunnet vise sådanne effekter.

Flertallet af undersøgelserne er små, og der er ofte foretaget et stort antal statistiske analyser, hvilket øger muligheden for at tilfældige sammenhænge observeres. Det kan ikke på det foreliggende grundlag afgøres, hvilken betydning de påviste effekter kan have for sundheden i bred forstand. Forskellige typer påvirkninger, inklusiv mindre alvorlige påvirkninger og påvirkning af særligt følsomme grupper, er dog også væsentlige at få undersøgt. Undersøgelsesresultater er væsentlige og interessante, men bør eftervises af andre laboratorier, før der kan tages stilling til, om resultaterne medfører en forandring i den sundhedsmæssige vurdering af, hvorvidt radiofrekvente elektromagnetiske felter kan fremkalde de anførte symptomer, og hvorvidt der kan tales om betydende effekter på sundheden.

Sundhedsstyrelsen følger området, herunder de videnskabelige publikationer der offentliggøres, tæt og er vidende om, at der i en række laboratorier i andre lande gennemføres en række undersøgelser med henblik på at belyse, hvorvidt de påviste biologiske effekter kan genfindes.

Sundhedsstyrelsen har som et nationalt supplement til det internationale arbejde besluttet at etablere et forskerpanel, der skal bistå med at vurdere nye resultater om eventuelle sundhedsrisici ved radiobølger fra de teknologier, der indebærer forskellige former for udsættelse af befolkningen for radiobølger. Sundhedsstyrelsen har besluttet at etablere forskerpanelet, fordi anvendelsen af teknologien er i rivende udvikling og fordi der – på trods af at danskerne er blandt dem i verden, der gerne bruger mobiltelefoner meget – er en bekymring for, om den indebærer en sundhedsrisiko. Forskerpanelet skal bistå Sundhedsstyrelsen i at opretholde et godt grundlag fremover for den bedst mulige rådgivning om emnet til andre myndigheder og til befolkningen. Endvidere kan forskerpanelet give et dansk bidrag til de internationale vurderinger, som Verdenssundhedsorganisationen (WHO) foretager. Panelets deltagere vil blive udpeget efter indstilling fra eksterne parter.«